

KULTURBASERT NÆRINGSUTVIKLING – VEFSN KOMMUNE

Søker: Mosjøen & Omegn Næringssselskap KF
Adresse: C.M. Havigsgt. 39/41,
8656 Mosjøen

Kontaktperson hos søker: Jim Nerdal
Tlf.: 75 11 13 04/992 85 215
Faks: 75 11 13 11
E-post: jim.nerdal@mon.no

Bakgrunn for søknaden:

Kommunedelplan Næringsutvikling (vedlagt) utarbeides gjennom et samspill mellom næringsliv, organisasjonene i arbeidslivet og Vefsn kommune.

”Kommunedelplanen for 2006 – 2009 har dette hovedmål:

Mosjøen skal være et aktivt senter på Helgeland innen:

- Samferdsel/kommunikasjon
- Handel
- Industri
- Turisme
- Kultur
- Kompetanse”

”Et aktivt senter” har som konsekvens engasjement i forhold til samarbeid og samhandling med nabokommuner for å bygge en region basert på livskraftige lokalsamfunn i **hele regionen** Mosjøen fungerer som et senter for.

Det er prioritert 5 delmål. Delmål 4 er formulert slik:

”Mosjøen skal være kulturbyen på Helgeland hvor samhandlingen mellom kultur og næring skal gi økt verdiskapning for hele kommunen”.

I argumentasjonen for dette delmål heter det:

”Opplevelsesnæringene, kreative kulturbaserte næringer, er de raskest voksende næringer så vel nasjonalt som internasjonalt. Det kan også konstateres at vekst i en by eller region er avhengig av at den utvikler et miljø som virker attraktivt på utøvere av disse næringene. Samtidig ser man at det generelle valg av bo- og etableringssted i stor grad er avhengig av stedets kultur- og fritidstilbud. Vefsn har et meget godt utgangspunkt i forhold til å bli en attraktiv kommune for etableringer innen opplevelsesnæringene. Dette forutsetter imidlertid et kontinuerlig engasjement for å videreutvikle og sikre den posisjon kommunen har som kulturkommune. Et viktig element i dette arbeide er systematisk samhandling mellom kommunen, næringslivet og det frivillige kulturliv.”

I forhold til delmål 4 er prioritert følgende tiltak i perioden:

- Tiltak 4.1. Etablere en bredt sammensatt gruppe for organisering/utvikling av tiltak kultur/ næring – herunder arrangere en idekonferanse ”Næring og kultur”.
- Tiltak 4.2. Reiselivsutvikling basert på Vefsna
- Tiltak 4.3. Utvikle et opplevelsestilbud for barn/ungdom
- Tiltak 4.4. Sjøgata som arena for kulturbasert næringsutvikling
- Tiltak 4.5. Markedsførings-/kommunikasjonsstrategi for Mosjøen sentrum

Det er videre i Kulturvernplanen for Vefsn kommune foreslått etablert et prosjekt – Sjøgata Utvikling – hvor igjennom kommunen skal kanalisere sine engasjement i forhold til utvikling av Sjøgata kulturhistorisk, næringsmessig og som boområde. Tiltak 4.4. over vil naturlig samordnes med dette tiltak i Kulturvernplanen.

Delmål, tiltak og prioriteringer i næringsplanen har bl.a. basis i et forprosjekt – ”Kulturbasert næringsutvikling i Vefsn” – som med RDA finansiering ble gjennomført i 2006.

Prosjektide:

De foran nevnte tiltak i næringsplanen, samt annen kulturbasert næringsutvikling samordnes i et prosjekt ”**Kulturbasert Næringsutvikling i Vefsn**”.

Forprosjektet gjennomført i 2006 gjennomført (prosjektrapport vedlagt), og vedtak i Næringsplanen danner grunnlag for hovedprosjektets delelementer:

1. Opprette ulike nettverk for de etablerte utøvere innen kulturbaserte næringer. Koordinerende nettverksoverbygging.
2. Konferanser/seminarer ”Kultur – Næring” der vi bruker vårt etablerte nasjonale/ internasjonale nettverk. Mosjøen skal etableres som arena for kompetanseoverføring innen arbeidsfeltet Kulturbasert Næringsutvikling.
3. ”Prosjekt Sjøgata Utvikling”. Tilrettelegging for etablering av kulturbasert næringsvirksomhet i Sjøgata.
4. Utvikle en strategi for etablererstøtte tilpasset de særskilte behov til etablerere innen Kulturbaserte næringer.
5. Utarbeide - og gjennomføre tiltak i henhold til -markedsførings/kommunikasjonsstrategi for Mosjøen.
6. I samarbeid med Grane og Hattfjelldal kommuner bygge en organisasjon for utvikling, markedsføring og salg av Vefsna som mål for ”out door” opplevelsesturisme.

Det er i denne sammenheng for oss en viktig erkjennelse at utvikling av kulturbaserte, kreative næringer, ikke kan skje gjennom satsning på enkelttiltak uten sammenheng med hverandre. Det må utvikles et helhetlig miljø for satsning på denne type næringsutvikling, der utviklingen av et totalt og helhetlig miljø for kulturbasert næringsutvikling etableres. Lokalt næringsliv, kommunen, det frivillige kulturliv – lokalsamfunnet - må ikke bare ønske, men også ville og være innstilt på å ta konsekvensene av en slik satsning.

Gjennom de prosesser som er kjørt i Mosjøen de siste år – og med vedtak i Næringsplan – mener vi å ha fått på plass denne holdning – og dermed grunnmuren for kulturbasert

næringsutvikling.

Prosjektperiode:

Prosjektstart 010107

Prosjektavslutning 31.12.09

Prosjektbeskrivelse:

Hovedelement 1 – nettverksbygging.

Erfaringer og forskning - så vel internasjonalt som nasjonalt – viser at en alt overskyggende forutsetning for kulturbasert næringsutvikling i et lokalsamfunn/region er at det etableres et kreativt miljø der næringene kan utvikles, der ideer kan brytes og kreativiteten kan gis de rette vekstmuligheter. Vi har registrert om lag 70 hel- og deltidsutøvere av kreative, kulturbaserte næringer i Mosjøen. Felles for dem alle er at de vet lite om hverandre, og i liten grad har fått til kreativ samhandling.

Bygging av kreative nettverk fremstår som et hovedtiltak i de kommende år. Vi har særdeles gode erfaringer fra vårt arbeide med utvikling av kvinnenettverk i Vefsn de siste 2 år, og vi vil bruke erfaringene og kompetansen fra dette arbeidet i utviklingen av ”kreative nettverk” i Mosjøen. Vi har også etablert kontakt med ”Creative Clusters ltd” i England, og vil bruke deres kompetanse i dette arbeidet.

De kreative nettverk som etter hvert etableres vil være ”kjernetroppene” i prosjektarbeidet videre, og være med på å legge svært mye av premissene for de konkrete satsninger.

Hovedelement 2 – Kompetanseoppbygging ”Kulturbasert Næringsutvikling”

Vi mener å kunne konstatere at tradisjonelle løsninger i forhold til næringsutvikling ikke harmonerer med de utfordringer en etablerer innen kulturbaserte næringer står overfor. Så vel for etablerer som for etablert støtteapparat er dette et alvorlig problem.

Vi har gjennom forprosjektet bygget oss et internasjonalt og nasjonalt nettverk som totalt sett gir oss tilgang på den beste kompetanse som finnes på dette område. Spørsmålet blir da å få dette ”ut til” så vel etablerere som til støtteapparat. Vi tar mål av oss til å utvikle et kompetansesenter for kulturbasert næringsutvikling i Mosjøen – et kompetansesenter som både skal sikre utvikling av etableringer i Mosjøen og formidle kompetanse til øvrige lokalsamfunn. Viktigheten av dette er tosidig. Mosjøen kan alene ikke etablere et kulturmiljø med den bredde som er nødvendig for at Mosjøen kan bli det attraktive lokaliseringsstedet for kulturbaserte næringer som vi ønsker. Til det er Mosjøen en for liten by. Vi må bevist bistå til en utvikling i hele Helgelandsregionen, slik at vi får det totalmiljø som må etableres for å gjøre Mosjøen attraktiv. Mosjøens attraktivitet er avhengig av at også Hattfjelldal, Leirfjord, Hemnes o.s.v. er attraktive etableringssteder, og at det er et bredt og høykvalitativt kulturbasert næringsliv i alle kommuner på Helgeland. Positiv utvikling i den region Mosjøen er et senter for – er positiv for Mosjøen.

Målsetningen er å få etablert et senter for kurs og seminar, et kompetansemiljø og på sikt et miljø for utdannelse innen kulturbasert næringsutvikling.

Hovedelement 3 – ”Sjøgata utvikling”

Det vises innledningsvis til vedlagte korte strateginotat.

Bevaringsområdet Sjøgata – og tilgrensende områder i Mosjøen Sentrum er et særdeles velegnet miljø for kulturbasert næringsutvikling.

Imidlertid – dersom dette åpenbare fortrinn skal kunne gi effekt, så fordres det:

- Organisering av kulturbaserte næringsutøvere i gata/etablering av ”fyrårn”/ ”hjørnesteinsbedrifter”.
- Tilrettelegging av bygningsmasse for etableringer
- Reguleringsvedtak i forhold til å hindre ”boligfisering” av 1. etg. i bygg i gata og tilgrensende områder.

Strekpkt. 3 er ivaretatt i forslag til ny Kommunedelplan for Mosjøen Sentrum. Det er for øvrig viktig å være oppmerksom på at forslag til Kommunedelplan for Mosjøen Sentrum er fremkommet bl.a. gjennom Vefsn kommunes deltakelse i prosjektet ”Historiske byer” – der Mosjøen og Røros har vært pilotprosjektene i et Interrreg prosjekt (Baltic Sea region) med Riksantikvaren som norsk hovedpartner.

Strekpkt. 2 og 3 er det som må løses gjennom vårt prosjekt.

Det er i dag etablert en del meget sentrale bedrifter i Sjøgata – bl.a.:

- Wenches Verksted – Kunsthåndverk og salgsbedrift for kunsthåndverk.
- Vikgården landhandel og Kaffebu – Tradisjons-/nisjematprodukter og salgsbedrift for tradisjonsmat.
- ”Gilles” – Kulturkafe/scene
- Kulturvekstedet – kan utvikles til en hjørnesteinsbedrift – galleri/kafe/historiske gjestehus/antikvariat
- Galleria Kunsthus SUS – under etablering – Galleri/kunsthøst/seminar/kurs
- Nordfjellmark smie – kunstsmed
- og flere

Disse bedriftene må gis mulighet til å utvikle seg videre, og det må søkes å tilrettelegge for at de kan ”dra andre med seg”. Dette forutsetter at vi får etablert et særskilt ”Sjøgatenettverk”, og en organisasjon der alle disse bedriftene trekker sammen for å utvikle hverandre.

Det er fortsatt flere brygger og andre hus i Sjøgata som kan utvikles til arenaer for kulturbasert næringsutvikling. Vi må utvikle en samlet plan og søke finansiering for tilrettelegging av disse lokalene for næringsutvikling. ”Næringshage Sjøgata”, og gjennom en systematisk oppbygget markedsførings- og kommunikasjonsstrategi formidle mulighetene for kulturbaserte næringsetableringer i Sjøgata.

Hovedelement 4 – Etablererstøtte

Det er et faktum – beklagelig sådan – at det ikke er foretatt en tilpasning av de støtteordninger vi har til etablerere til de særskilte forhold som gjelder ved etablering av kulturbaserte næringer. Ulike tilskuddsytere – lokalt, regionalt og nasjonalt – forholder seg til denne gruppe etablerere på samme måte – og med samme søknadsskjema som for tradisjonelle etablerere.

Dette er ikke tilfredsstillende – og tar ikke hensyn til at det er en ny og annen gruppe mennesker og bedrifter man skal forholde seg til.

Dette vil vi gjøre noe med – ikke bare som et lokalt tiltak – men også som en pilot for andre lokalsamfunn – og for de regionale og nasjonale ledd.

Hovedelement 5 – markedsførings-/kommunikasjonsstrategi for Mosjøen.

Det er gjennomført et arbeid med å definere en profil for Mosjøen. ”Norges største småby” er sett på som et ”slogan” som kan videreutvikles. Spørsmålet som må besvares er hva som er Mosjøens identitet og profil. Denne må kommunikeres ut – og settes inn i en total sammenheng i forhold til utvikling av det miljø som skal gjøre byen attraktiv som etableringssted. I ”Norges største småby” ligger at man har alle de kvaliteter som småbyen har – trygghet, oversiktighet, sosialt aksepterende miljø – men også storbyens sosiale og kulturelle tilbud – i småskala.

Sentralt for prosjektet blir å få kommunisert ut de fortrinn Mosjøen har.

Hovedelement 6 – Vefsna – ”outdoor”

Vefsna vil – når elva er behandlet for gyro – sammen med Fusta og Drevjo og de totale ”outdoor” tilbud i Vefsn, Grane og Hattfjelldal være Nordlands desiderte viktigste og mest verdifulle turist- og reiselivsmål. Å sette dette tilbudet inn i en kulturell og kulturhistorisk sammenheng vil kunne skape grunnlag for betydelig sysselsetning innen kulturbaserte næringer. Dette vil være et eget prosjekt – uavhengig, men også tilknyttet vårt prosjekt Kulturbasert næringsutvikling.

Vi anser at vi har en totalsatsning på kulturbasert næringsutvikling som er nødvendig for å lykkes. Vi tror samtidig at vi gjennom vår satsning og vår strategi kan være et pilotprosjekt som andre kommuner og regioner vil ha stor nytte av. Vi tror at vi går nye veier – og mer fremtidsrettede veier enn hva som hittil har vært tilfelle der man har hevdet å ville satse på kulturbasert næringsutvikling.

Mosjøen, 01.03.07

Jim Nerdal